

NAŠA MOČ

GLASILO
SLOVENSKEGA
DELAVSTVA

Izhaja vsak

petek.

Uredništvo in
upravnništvo v
Kopitarjevih ulicah
št. 2.

Na ožnina znaša:

celoletna . . . K 3.—

poluletna . . . „ 1.50

četrtletna . . . „ 0.75

Posam. šte. „ 0.10

Štev. 29. V LJUBLJANI, dne 19. junija 1908. Leto III.

3,378.833, izdatkov 2,709.260, gotovine 2,370.782 mark.)

Za štrajkovske podpore se je izdalo leta 1907 743.270 M, za druge podpore 708.478 M. Mnogo strok je uvedlo podpore za brezposelnost. (147.000 članov je v tej podpori.)

Delavskih gibanj je bilo 1089. Od teh je 71 odstotkov minulo, ne da bi izbruhnil štrajk, ampak se je dosegla mirna poravnava. 326 gibanj je vedlo do tarifne delavske pogodbe.

To so krasni uspehi. Delajmo tudi mi, da okrepimo svojo strokovno organizacijo.

Kranjski deželni zbor.

Poročilo ustavnega odseka v nujnem predlogu poslancev dr. Šusteršiča, baron Schwegel, dr. Tavčar in tovariši glede na izpremembo deželnega reda in deželnozborskega volivnega reda.

Ustavni odsek je v ponedeljek jako hitro v popolnem soglasju vseh strank sprejel volivno reformo, katere posamezne določbe so že znane. Sklenilo se je, da poda poročevalec dr. Šusteršič v imenu odseka deželnemu zboru sledeče poročilo, ki se je razposlalo tudi vsem deželnim poslancem:

V seji dne 27. marca 1908 stavili so poslanci dr. Šusteršič, baron Schwegel, dr. Tavčar in sodrugji nujni predlog:

»Deželni zbor skleni:

Deželni red in deželni volivni red se imata izpremeniti v tem smislu, da se omogoči vsem slojem prebivalstva sodelovanje pri deželni zakonodaji in upravi.

Zbornica je predlogu priznala nujnost in ga odkazala ustavnemu odseku v predposvetovanje.

V odseku, ki je bil z zakonom z dne 23. aprila 1908, dež. zak. št. 10, proglašen permanentnim, doseglo se je v stvari popolno sporazumenje vseh strank. Sad tega sporazumenja sta priložena zakonska načrta o izpremembi deželnega reda in deželnozborskega volivnega reda.

Reforma, ki je izražena v teh dveh načrtih, se ne sme presojati toli iz načelnega, nego iz stališča politične oportunitete.

Gotovo je v veliko korist deželi, da se tako važna in globoko segajoča reforma, ki utegne izpremeniti celo strankarsko figuracijo deželnega zbora in dati nove impulze javnemu razvoju v kranjski vojvodini, izvede v popolnem soglasju vseh strank. To soglasje priča, da je reforma postulat splošne pravne zavesti. To je tisti moment, ki daje predloženi reformi odločilno vrednost in ki jo sam po sebi opravičuje in utemeljuje.

Glavne točke predlagane reforme v razmerju proti sedaj veljavnim zakonom so:

1. Ustanovitev splošnega volivskega razreda z 11 mandati.

2. Pomnožitev deželnega odbora z enim prisednikom, ki ga volijo poslanci splošnega volivskega razreda.

3. Pomnožitev ljubljanskih mandatov v volivskem razredu mest in trgov od dva na štiri.

4. Ločitev Ribnice od volivnega okraja Kočevje - Ribnica in priklopitev k volivnemu okraju slovenskih dolenjskih mest in trgov.

Iz izprememb an 1. in 2. sledi, da bode deželni zbor v bodoče šte! 50 članov (doslej 37). K posameznim točkam se še pripomni:

Ad 1. V tej točki leži težišče cele reforme.

Po splošnem volivnem razredu pride v volivnem zistemu našega deželnega zbora vsaj deloma moderno načelo splošne in enake volivne pravice do veljave.

Dosegel se je v tem pogledu maksimum, ki je v današnjih razmerah sploh dosegljiv. To kaže tudi primera s številom mandatov splošnega volivnega razreda v drugih deželah, ki relativno zaostaja bistveno za številom, ki ga predlaga ustavni odsek za naš deželni zbor.

Aktivna volivna pravica v splošnem volivskem razredu je po načrtu identična z državno-zborsko volivno pravico — gotovo najpravičnejša rešitev tega vprašanja.

Kar se tiče razdelitve okrajev v splošni skupini, je odsek sprejel pravilno načelo teri-

Kršč. soc. strokovno gibanje.

Dobro je za naše delavstvo, ako pokažemo od časa do časa, kako napreduje krščansko-socialno gibanje v Nemčiji, kjer je najbolj razvito. »Zentralblatt der christlichen Gewerkschaften«, ki je ravnokar izšel, ima o tem sledeče zanimive podatke:

Koncem leta 1907 je bilo v krščanskih strokovnih organizacijah v Nemčiji združenih 365.243 delavcev, 284.649 od teh jih je bilo v skupni zvezi. V primeri z letom 1906 je članov narastlo za 11 odstotkov (27.207). Ženskih članov sploh je 24.122.

Narastek se kaže pri vseh strokah. Tekstilnih delavcev, združenih v krščansko-socialni strokovni organizaciji, je 6183 več kot lani, zidarjev 3676, kovinskih delavcev 3346, barvarskih železničarjev 1957, pomožnih in prevoznih delavcev 1613, domačih delavk 1366, keramiških 1321, rudarjev 1158, lesnih 1017, usnarjev 953, pleskarjev in slikarjev 715, krojačev 634, bolniških strežnikov 472, tiskarjev 345, pekov 180, tobačnih 112 več itd.

Med tistimi, ki niso v osrednji zvezi, se pojavlja močno gibanje, da se ji pridružijo, zlasti med poštnimi in telegrafskimi uslužbenci.

Disciplina je vzorna.

Dohodkov ima krščanska strokovna zveza 4.311.495 M, stroškov 3.193.978, v blagajni je gotovine 3.487.735. (Leta 1906 je bilo dohodkov

a svojo mi zastavo
držimo le visoko.
Vi ne, jaz nisem bogataš,
zato sem veren vaš pristaš.

Naš pristaš! Proletarec! Obenem pa je Gregorčič največji slovenski domoljubni pesnik, in torej tudi v tem pogledu naš! On združuje ljubezen do naroda z ljubezniho do trpinčenih delavskih slojev, v očitnem nasprotju z nazeri in težnjami brezdomovinske rdeče internacionale. — Zato toplo priporočamo njegove pesmi, ki se dobe tudi v »Katoliški Bukvarni«, Ljubljana. Hajdamak.

Delavcem.

Simon Gregorčič. *)

1.

Na mojo vero!
poznam gorenjih tisočero
in dobro vem:
pri njih v brezmejno grem zamero!

*) Poezije. Zložil S. Gregorčič. IV. Tiskala in založila »Narodna tiskarna« v Gorici. 1908.

Poezije.

Zložil S. Gregorčič. IV. »Narodna tiskarna« v Gorici. 1908. — Že ko smo svoj čas pisali v »Naši Moči« nagrobno Gregorčiču, smo povdarjali demokratične in — če smemo reči — proletarske misli in ideje v njegovih pesmih. Ta nova zbirka pa nam je nova priča, da smemo imenovati Gregorčiča delavskega pesnika, pesnika zatiranih in pravice žejnih. Med drugimi domoljubnimi in iz življenja začrtanimi pesnimi je zapel tudi pesem, katera popolnoma označuje njegove nazore glede delavskega vprašanja. Naslov ji je »Delavcem« in jo danes objavljamo. Polna moči je ta pesem in polna vere, da pride enkrat usodni dan, ko zmaga delavska pest in pravica, kajti »še stari Bog živi«.

Nek dan se vse obraja:
palača pade — vstane bajta!

Tako gre Gregorčič v boj z delavsko pesmijo, tudi samega sebe prištevajoč med družbo delavcev-proletarcev.

Vsi delavci ste z roko,
jaz z glavo,

Resnico tem ljudem
v obraz zabrusiti li smem?
Resnica se izreči mora
brez straha, graje in ukora!
Pred onimi ne trepetam,
možato staviti se znam,
četudi bil bi sam.
Na tisoče jaz štejem one,
trpinov vas — na milijone!
Vi delavci ste z roko,
jaz z glavo,
a svojo mi zastavo
držimo le visoko.
Vi ne, jaz nisem bogataš,
zato sem veren vaš pristaš.

2.

Ko vi sem mukotrpen,
a v mislih, čutih neizcrpen;
možgani nič me ne bolé,
boli me pa hudó srce. —
Kedaj? Ko zrem na vas,
na mučeniški vaš obraz!
Tedaj pa toči mi solzé
oko, — še bolj, še bolj srce . .
O kdaj nebo vam bode dalo

torialne razdelitve na 11 okrajev, kojih vsak voli enega poslanca. Prvega teh okrajev tvori (kakor za državni zbor) glavno mesto Ljubljana — drugih 10 okrajev pa se tudi krije z državnozbornimi volivnimi okraji, razun onih izprememb, koje provzroča okolnost, da se ni ustvaril, kakor za državni zbor, poseben nemškonnaroden kočevski mandat.

A. 2. Dotiranje splošnega volivskega razreda s posebnim mandatom v deželni odboru pomenja konsekvntno uveljavljenje demokratičnega načela v deželni samoupravi — v kolikor je to v današnjih razmerah sploh mogoče.

Ad 3. Od 11 okrajev splošne skupine ima le prvi, obstoječ iz ljubljanske občine, mesten značaj. Ostalih deset volivnih okrajev je pretežno kmečkega značaja, tako da bode v bodoče kmetstvo prebivalstvo samo za-se odločevalo o večini v deželnem zboru: K 16 poslaneem kmetiskih občin se pridruži 11 poslancev splošne skupine iz pretežno kmetijskih okrajev, skupaj 26 poslancev, t. j. absolutna večina nove zbornice.

Naravno je, da so v očigled temu zahtevali mestni poslanci, da se tudi nekoliko ojači meščansko zastopstvo, in sicer na ta način, da se ustvarita dva nova ljubljanska mandata v volivskem razredu mest in trgov. Kompromisnim potom se je tej zahtevi ustreglo, ker se je s to koncesijo osigurala volivna reforma in zanjamčil povratak normalnih razmer v naši deželi in zakonodaji in upravi. Uvaževalo se je tudi, da ima tudi Ljubljana v razmerju z drugimi mesti in trgi najmanj poslancev. Pomnožitve ljubljanskih mandatov ustvarja pravičnejše razmere v okviru volivskega razreda mest in trgov.

Vsled pomnožitve ljubljanskih cenzusmandatov se je pokazala potreba, razdeliti Ljubljano v dva volivna okraja, kojih vsak voli po dva poslanca v volivskem razredu mest in trgov.

V to svrhu se razdeli Ljubljana v severno in južno polovico po idealni črti od mestne hiše do Švicarije.

Južno polovico tvorijo II. (Št. Jakobski), III. (Dvorski) in V. okraj (Predkraji) s skupaj 17.910 civilnimi prebivalci; severno polovico pa tvorijo I. (šolski), IV. (kolodvorski) in VI. okraj (Vodmat) s skupaj 16.045 civilnimi stanovniki.

Pri tej razdelitvi je upoštevano število prebivalstva in pa davčna moč.

Kar se tiče števila prebivalstva, je južna polovica le za približno 2000 ljudi močnejša od severne, razlika, ki gotovo ni velika. Pri tem je treba še pomisliti, da so pri numerično močnejši polovici poljedelski sloji trnovski, krakovski in barjanski, ki plačujejo veliko manjši davek, kot sicer ljubljansko stanovništvo. Tudi je uvaževati, da je v severni polovici mesta dokaj več industrije, kot v južni.

Prvi (šolski) okraj paralizuje drugega (šentjakobskega), četrti (kolodvorski) vsled večje industrije tretjega (dvorskega) po prebivalstvu za 1800 prebivalcev močnejšega. Peti in šesti okraj bistva ne izpreminjata. Res, da ima VI. okraj 3075 prebivalcev, peti pa le 1639; pomisliti pa je treba, da je med 3075 stanovniki VI. okraja okroglo 600 bolnikov civilne bolnice, ki pri volitvi ne pridejo v poštev.

Ad 4. Ločitev Ribnice od Kočevja se je izvršila vsled obojestranske želje.

Po tej ločitvi se Ribnica naravno ni mogla priklopiti drugam, nego slovenskim dolenskim mestom.

* * *

Posebe omenjati je konečno še prehodne določbe, glasovi katerih se deželni zbor, ko predlagana reforma postane zakon, ne razpusti, temuč le izpopolni s tem, da se izvolijo poslanci splošnega volivskega razreda in pa nova dva ljubljanska poslanca v volivskem razredu mest in trgov. Istotako se izpopolni tudi deželni odbor z izvolitvijo petega prisednika iz splošnega volivskega razreda.

Odsek se je pri reševanju svoje naloge uveril, da je tako deželni red kakor osobito deželni volivni red še v marsičem potreben reforme. To pa je obširno delo, ki rabi daljšo dobo — medtem ko je nujno, da pridejo poslanci splošnega volivnega prava do sodelovanja pri deželni zakonodaji in samoupravi. Tudi odgovarja demokratičnemu načelu, da poslanci splošnega volivnega prava že sodelujejo pri nadaljni obsežni ureditvi deželne ustave. To so razlogi, ki so vodili ustavni odsek, da se je odločil predlagati provizorij v obliki označenih prehodnih določb.

Stvar izpopolnjenega deželnega odbora bode, da še v tekoči zakonodavni dobi izvrši obsežno in temeljito revizijo deželne ustave.

S predloženima zakonskima načrtoma pa se brez dvoma ustreže uvodom navedenemu nujnemu predlogu: da se omogoči vsem slojem prebivalstva sodelovanje pri deželni zakonodaji in upravi.

Ustavni odsek po soglasnem sklepu predlaga:

Visoki deželni zbor skleni:

I. Priloženima zakonskima načrtoma o izpremembi deželnega reda in volivnega reda za deželni zbor se pritrdi.

II. Deželni odbor se pozivlje, da čim preje izposluje Najvišje potrjenje.

V Ljubljani, 15. junija 1908.

Dr. Krek, načelnik.

Dr. Šusteršič, poročevalec.

* * *

Ta reforma ni popolna. Vsekakor pa pride do delne pravice tudi delavski glas. Kaj bi zakrivali, da s preosnovo nismo zadovoljni. Je površna in se izgube delavci v drugih volivcev. Slovensko krščansko-socialno delastvo se bo borilo naprej, da zmaga i v kranjskem deželnem zboru načelo splošne in enake volivne pravice.

Tobačno delavstvo.

Umor kanonika Erjavca odobran. Nedavno se je nekje v družbi izrazil c. kr. knjigovez tobačne tovarne, da odobrava ta grozni čin. Mi pribijemo samo to: da je rajni umorjeni 72letni starček bil občespoštovan in ljudomil in da človek, ki ta čin odobrava in celo njegovo obliko, ni človek, katerega je tudi krščanska mati rodila, pač pa zverina! Sicer se pa temu možu nič ne čudimo, saj znamo, da ljubi svoje otroke ravno tako, kakor jih je ljubil morilec sivolasnega starčka dekana Erjavca, ki je bil naročen tudi na »Našo Moč«, dasi je pastiroval v kraju, kjer biva kmečko ljudstvo. Take propalice, ki sramoti spomin rajnikov, naj se delavstvo ogiba bolj kakor kuge.

Kaj je z dopustom?

V malo dneh bo nehala pomlad s svojim bujnim življenjem in poletje se prične s svojim veseljem in žalostjo. Splošno so se in se še snujejo naklepi kaj da bomo storili v poletju, da bi si ta lep čas res izkoristili. Ljudje, ki nimajo opravila, so se že o pričetku gorke pomladi umaknili soparnemu in prašnemu mestu. Drugi pa, ki vedo, da se s tem ali onim dnem začne njih dopust, so veseli istega, da se jim bo mogoče za nekaj časa oprostiti stanovskih dolžnosamo dva ali trije tedni za dopust, vendar se zamore oddahniti in si nabirati pravih moči, da bi zamogli zopet celo leto biti vsem raznim dolžnostim kos. Tik pred dopustom se delajo načrti in računi, kako da bi bilo mogoče s sredstvi, ki so na razpolago najbolje gospodariti in končno hrska ta ali oni po različnih koledarjih, po vremenskih prerokbah, četudi ni poprej na te čenče nič dal. Veselje s katerim pričakuje dopusta, je že samo na sebi veliko vredno in je izvršten predpogoj za resnično dober vspeh dopusta — seveda samo pri tistih se morajo dopušta res veseliti.

Drugače pa z delavstvom. Tudi za delavstvo je daljši dopust za razvedrilo neprecenljive vrednosti v vsakem oziru. Žalibog pa, da je bil pri delavstvu, z malo izjemami pojem dopust doslej še vedno nekaj ki za večino eksistira samo po imenu, bila je to neka naprava, ki je za vse druge tukaj, le delavci se je zamorejo še precej težko poslužiti. Že je nekaj podjetij, v katerih dobi delavstvo plačo, ne da bi se mu za dopust kaj prirajšalo, a število teh je sorazmeroma še precej pičlo. Tobačnemu delavstvu se plačani dopust le polagoma ponuja. Da je ta potreben, o tem ni treba gotovo več govoriti. Kar smo o onih rekli, ki svoj dopust gotovo dobijo, velja tudi, če še ne bolj, za tobačno delavstvo. V tobačnih tovarnah imajo opraviti večinoma ženske. Delo v tobačnih tovarnah je vkljub vsem odredbam zelo zdravju škodljivo, kar je iz statističnih števil dovolj jasno razvidno. Delo je dvakrat zdravju škodljivo, ker je ženski organizem, morebiti samo zaradi nekaterih postranskih okoliščin, manj zmožen, ustavlja se različnim boleznim.

Prav radi tega pa je uvedba plačanega dopusta za tobačno delavstvo dvakrat potrebna. Nekaj časa v zdravem zraku razvedrilo, ki se omogoči le z dopustom, to bi bilo za tobačno delavstvo velike vrednosti, za tobačno režijo pa ravnotako. Marsikateri bolni bi se bilo mogoče na ta način izogniti. Z druge strani bi se pa storilo z dovolitvijo dopusta veliko za družine tobačnega delavstva. Če se tobačni delavki dovoli, da preživi nekaj časa s svojimi otroci v zdravem zraku, bi se odvzelo s tem veliko skrbi družinam tobačnega delavstva. Tobačna delavka, ki mora leto za letom hoditi v tovarno, mora ali svoje otroke pustiti brez nadzorstva ali jih dati v tujo oskrbo. Te neprijetnosti so vzrok toliki skrbi mater pa tudi nevarnosti za otroke same. Če se tedaj delavki omogoči, da svoj dopust preživi s svojimi otroci, se bode s tem mogoče oprostiti mnogih skrbi. Da se pa s tem tudi poviša veselje do dela, to je gotovo v korist obeh faktorjev. Pri uvedbi plačanega dopusta naj se gleda na to, da je še vedno boljše dati 14dnevni dopust za razvedrilo kot šesttedenski dopust radi bolezni. Kakor je bolj pametno bolni zabraniti, tako je tudi umestneje utrditi delavstvo proti boleznim. Tukaj je tako, kakor z vsemi drugimi zboljša-

pravic pristojnih tistih malo in tisoče krivic
vam mučenikom poravnalo,
obrisalo solzé vam z lic?
Kdaj bo iz tesnih, temnih vic
na jasni dan vas pripeljalo? ...
Ko srečni dan bi vaš ta vzrl,
v naročje vašem rad bi umrl!

3.

Življenje je trpljenje;
a kaj še vaše!
Iz grenke pijete vi čaše,
a pride zadoščenje ...
Obupa treba ni:
še on, naš stari Bog živi
in nikedar ne spi!
Vam tukaj ne, ne meni,
oj delavci pošteni,
prepolni zdaj nadlog,
na hip tu ne plačuje Bog;
a plača
a slednjemu povrača, —
še stari Bog živi!

Če svet vam plačal ni trpljenja,
če on ni dal vam zadoščenja,
dobi ga vaša kri.
Verujte le prerokom:
vam ne, a vašim pa otrokom
On srečne pošlje dni;
napočijo jim dnevi novi,
Bog dneve tiste blagoslovi!

4.

Pravica mora priti,
saj ustvaril jo je Bog;
pravica mora biti
i vam, nositeljem nadlog.
Ta dan pač ni še blizi,
da sedete k nelačni mizi,
če vi ne, pa vaš mlajši rod!
Nebeški to veli Gospod:
»Vsak mora žiti,
pravica mora priti!

5.

Že pride, že!
Pač vaš in naš napoči dan:

vam bogatinom
in nam trpljenja sinom.
Vaš dan grozan bo in strašan,
naš dan pa srečen in krasan:
pravica bode obveljala!
Vaš truma je le mala,
a mi smo broj neštet.
Le delavcem bo v last kdaj svet,
ne vam milijonarjem,
trgovcem le z denarjem, —
naš bode svet!
Vas malo, nas je broj neštet ...
Nek dan se vse obraja:
palača pade — vstane bajta! —

Delavci in delavke!
Razširjajte svoje glasilo „Naša moč“!

vami delavskih razmer: kar se tukaj žrtvuje, bo zahtevalo žrtev — tudi pri uvedbi dopusta bo treba žrtev — bo se pa na drugi strani bogato obrestovalo.

Generalna direkcija ne odklanja naravnost vprašanja glede dopusta, pri katerem bi se delavcem ne prikrajšale plače. V odgovoru na spomenico delavstva pravi generalna direkcija, da se bo o tem vse potrebno ukrenilo v teku letošnjega leta. Ko so bili 27. marca naši odposlanci pri generalnem direktorju sprejeti, rekel je ta, da se mu zdi ta zadeva zelo simpatična in da je treba odpraviti težkoče ne toliko v finančijem kot delavsko tehničnem oziru. Vsled teh izjav smemo upati, da se bo ta dopust vpeljal še letošnje leto.

Da pa se bodo pokazale težave, tega ne tajimo, ali te niso nepremagljive. In če se z delom pravočasno prične, kar posnemamo iz izjav generalne direkcije, smo že sedaj na jasnem, kako da je treba stvar urediti. Izkušnje letošnjega leta v prihodnjem letu že praktično uporabijo, tako da se vprašanje glede dopusta morebiti v dveh letih že popolnoma reši. Glavno je, da se prične že v letošnjem letu. To bi bilo pa treba prav kmalu odločiti. Poletje se pričinja, čas za dopust. Vsakdo se veseli telesnega razvedrila, vsak po svojih močeh in razmerah. Tudi tobačno delavstvo upa, da se mu še letošnje leto dovoli dopust. Pomisleki, ki se navajajo od merodajnih faktorjev nasproti, niso pretežki, naj bi se kmalu vse potrebno ukrenilo in dopust vpeljal še letos.

Rudar.

Zagorje ob Savi. Zopet se je pripetila pretečeni teden v našem rudniku težka telesna poškodba. Družinski oče Fr. Drnovšek na Lokah je dobil vsled vzdiga polnega hunta kilo (Bruch). Kdo bo kriv? Sam! To je stara navada naših gospodov. Dasi ve vsak, kdor je le štirinajst dni bil v službi pri našem rudniku, v kakem stanju se nahaja. Edina nedelja je dan, da se kaj popravi ali kak železnični tir preloži. Drugače so pa vse prošnje in vsaka pritožba zastoj. Ako ne moreš, pa popravi. Ni ga pa ti-stega, ki bi od tega popravljanja kaj plačal. Posebno nekaj delavcev je tako srečnih, da se jim privošči le delo, drugače pa trpi in molči. Ta zaveden demokratičen odbor ima pa edino to skrb, da poizveduje, kako kdo zasluži. Koliko ima kdo sinov, da delajo, in če ni morda boljši plačan od njih. Niti na jutri ne misli, samo da je danes. Zato pa tudi v tem oziru ne moremo pričakovati nič boljšega. Delavec sili za tem, kar se plača, delodajalcu pa ugaja to, da delavec ne trati časa z drugimi napravami. Tako gineva pokorščina do predstojništva in raste mržnja istih do delavca. Posledica tega pa je večkrat nesreča, katera tako občutno zadene delavca in povrh tudi njegovo družino.

Prometna zveza.

Star pregovor pravi: Če berač na konja pride, ga nobeden dohajati ne more. Ta pregovor se tem več uresniči, če se Anton Trunk, skladiščni mojster južne železnice, malo opazuje, kakor smo ga mi nekaj časa opazovali. Bil je prišel kot navadni sluga v Ljubljano, pa že takoj tisti čas bili so v Ljubljani uslužbenci opozorjeni na tega velikega »denuncijanta«. On drugim poštenim ljudem očita, da so trebuholazci, mi pa mu le rečemo, da bi bilo dobro, ko bi on po svoji nogi mero vzel, ker ga vendar svet nima večjega trebuholazca, kakor je on sam. Kakor se nam je reklo, on nima nobene znanja, in tisto, kar se je privadil, še je pri železnici naučil, in da je on magacinski mojster postal, je on le skozi denuncijacijo in trebuholazarijo dosegel. Saj se dobro vidi, kako hitro je zdaj on socialni demokrat postal ter je agitator prve vrste, čeravno ga njegova žena vsaki dan ob 4. uri zjutraj v cerkev pelje in tudi vsak teden k spovedi. On dobro ve, zakaj da agitira, prav dobro ve, zakaj da delavce pregovarja, da naj pristopijo k socialnim demokratom; to je samo za to, da nas potem za hrbtom toliko lažje pri načelniku toži in denuncira. Take slučaje bomo drugikrat prinesli, za danes samo toliko, da bode vedel, da mi dobro vemo, da on vsako malenkost načelniku nese in ljudi toži in laže, samo da se on lepega dela. Žalostno je pa, da človek tako hitro pozabi, kaj da je bil pred malim časom še sam, ko je namreč še s krampom in lopato delal in ko je hodil z loncem v roki v gostilno pred kuhinjska vrata za juho prositi, in ko je bil še čuvaj in lampist.

Takrat seveda še ni bil sovražnik delavca, ker je še sam iz sirovega platna srajco nosil, in pa staro suknjo, katera mu je bila darovana; zdaj pa, ker je tisoče priženil in ker nosi cilindar in pa v največji vročini rokavice (glače). Zdaj ko je gospod magaciner, zdaj mora svojo stopnjo s tem obdržati, da delavca toži in denuncira ter bi on rad sam vse imel, delavcu pa še kruha ne privošči. Da se on hodi z lažmi k gospodu načelniku prilizovati, vidimo že iz tega: Pred malim časom je šel h gospodu načelniku in mu prinesel novico, da je v časopisu bral, da je bil delovodja, kateri je pred mesecem šel v pokoj, pri tukajšnjem sodišču kaznovan. Gospod načelnik se je hotel prepričati, ali žalibog dokazalo se je, da je vse to laž, ker od tega nihče ni nič vedel. Ko so mu pa tovariši rekli, kaj da gre on kaj takega gospodu načelniku praviti, hotel je vse vtajiti, da on ni čisto nič govoril, čeravno so bile priče, ko je načelnik sam rekel, da mu je on to pravil. To je pa samo zato šel praviti, da bi mu bil škodoval v njegovi penziji. Torej iz tega se vidi, kaj je to za en nevaren človek, kako hitro je on na kramp in lopato pozabil, kar bi še moral rabiti, ako ne bi bil pri železnici. Mi mu samo to svetujemo, naj pusti delavce pri miru, ter v prihodnje bo zvedel še čisto kaj drugega, imamo dobro vse slučaje motivirane, in mu tudi rečemo, če je tudi tak socialdemokrat (na oko), da nimamo strahu pred njim ter tudi g. načelnik ga bode izpoznal.

× × ×

Dobro obiskan sestanek članov prometne zveze se je vršil v ponedeljek, 15. t. m., v dvorani gostilne gospe Češnovar. Na dnevnem redu je bilo poročilo o občnem zboru dne 3. t. m. na Dunaju. Poročal je odposlanec Milavec. Iz njegovega poročila posnamemo sledeče: Članov je imela prometna zveza koncem meseca maja 7000. Vsi ti so članarino redno plačevali. Računsko poročilo je sledeče: Dohodki: Prenos od 28. februarja 1908 4825 K 98 h, po poštnih nakaznicah 13 K 79 h, skupaj 4839 K 77 h; mesečina članov 12.280 K 85 h, vpisnina 218 K 40 h; razni drugi dohodki: skupiček za koledar 669 K 20 h, naročnina za časopise 28 K, inserati v koledarju 38 K, prejem za nakup venca (po naročilu krajevne skupine Linc smo kupili na njene stroške na Dunaju venec) 64 K, vseh dohodkov je 18.138 K 22h. — Stroški: Izdatki za pravno varstvo 1338 K 79 h, podpore 200 K, izdatki za agitacijo 695 K 42 h, tiskarna 1900 K 17 h, uredništvo in administracija 340 K 60 h, Stroški za koledar 100 K; režijski stroški: dijete za seje 173 K 72 h, pisarniške potrebe 517 K 82 h, razsvetljava in kurjava 59 K 6 h, potni stroški 83 K 76 h; pospravljanje 205 K, tiskar in knjigovez 782 K 20 h, Pošta, brzojavke in koleki 496 K 28 h, plače osebju 1690 K, bolniška blagajna 33 K 52 h, naročnina na časnike 9 K 60; skupinam in društvom: na odstotkih 1790 K 52 h, prispevek zvezi na Gor. Avstrijskem 56 K, prispevek predarlski delavski zvezi 65 K 3 h, nakup venca 64 K, preostanek od 1. marca do 31. maja 1908 2696 K 96 h, prenos od 28. februarja 1908 4839 K 77 v, skupaj izdatkov 18.138 K 22 h. — Mrliški fond od 1. marca do 31. maja 1908: a) Dohodki: prenos za 28. febr. 1908 4000 kron, prispevki za mrliški fand 119 K 14 h, prispevki za odpravo mrličev 7698 K 79 h, skupaj 11.817 K 93 h. b) Izdatki: 39 odpravnin po 200 kron 7800 K, prenos z 31. majem 1908 4017 K 93 h, skupaj 11.817 K 93 h. Juni 1. prenos za 31. maj 1908 4017 K 93 h. Po tem poročilu se je vnela živahna debata, ki so se je udeleževali železničarji in Moškerc.

Naša ljubljanska organizacija.

V Ljubljani je imelo dne 14. julija dopolne svoj občni zbor »Slovensko katoliško delavsko društvo«. Zborovanje je vodil predsednik Jernej Urbar. Odobrilo se je poročilo blagajnika Zabavnika in poročilo tajnika Mihaela Moškerc, ki izvaja: Zadnja leta sem slovensko krščansko-socialno delavstvo ni toliko delovalo na politiški svoji organizaciji, kakor prejšnja leta. Krščansko-socialno delavstvo osredotočuje zdaj svoje delo pa stanovskih organizacijah, kjer imamo zaznamovati lepe uspehe. Razmere pa prisilijo krščansko-socialno slovensko delavstvo, da ne opusti svoje politiške organizacije in da jo zopet poživlji. Vsi slovenski stanovi se živahno kretajo na politiskem polju in poizkušajo uveljaviti svoje zahteve potom pastavodaje po ljudskih zastopnikih. Opažamo poleg kmečke že tudi meščansko strujo, ki obedve zastopata energiško svoje ož-

je stanovske zahteve, za kar imajo seveda vsi stanovi neoporečno pravico. Zato pa mora tudi slovensko krščansko-socialno delavstvo odločneje naglašati svoje stanovske politične zahteve in jih odločno zastopati, nastopati zanje in jih zagovarjati proti kateremu koli si bodi. Vsak stan zastopaj odločno svoje pravice in koristi, geslo naše. Vodstva strank naj izravnajo nasprotja med stanovi. Krščansko-socialno slovensko delavstvo tvori skrajno radikalno krilo krščanskih strank. Tako ostane i v bodočnosti. — Sklenilo se je, da se odpošlje na državni zbor peticija, ki zahteva, da smejo biti ženske članice politiških društev. — Po volitvi odbora se je le-ta sestavil sledeče: predsednik Mihael Moškerc, podpredsednik Jernej Urbar, zapisnikar Ivan Mohar; odborniki: Frančišek Kos, Alojzij Čatar, Martin Šlemberger, Jožef Sedmak, Jožef Gostinčar, Janez Ozanič. Pregledovalci računov so: Bahar, Črnivec, Svetek, blagajnik pa Zabavnik.

Okno v svet.

Sladkorni davek.

Svojedobno je državna zbornica sprejela načrt zakona, da se zniža sladkorni davek. Temu se sedaj upira zastarani aparat pod imenom gosposke zbornice. Naj se sodi o tem davku kakor hoče, eno je gotovo, da igra tu vlada dvojno vlogo. Proti temu bo morala biti državna zbornica na straži, ker sicer se zna pripetiti, da se onemogoči na ta način vsaka akcija, ki meri na zboljšanje ljudskih razmer.

* * *

Ob priliki prihoda Slovencev k slavnostnemu izprevodu na Dunaju je priredilo vrlo slovensko društvo »Straža« pozdravni večer. Prostorna dvorana je bila natlačeno polna dunajskih Slovencev in rojakov iz Kranjske. Tamburaški zbor pod vodstvom našega Marka je veselo udarjal venček slovenskih pesmi in živio-klicev se je tresla dvorana. Menda še nikdar ni bilo na Dunaju zbranih na eni veselici toliko Slovencev, kot ob tej priliki v »Straži«. Dolžnost vsacega bi bila, podpirati to potrebno in koristno društvo.

Državna zbornica nadaljuje razpravo o proračunu. Dolgočasna razprava se vrši mehanično brez posebnega zanimanja. Govorniki kritizujejo, nasvetujejo in tudi hvalijo vladno politiko in nje gospodarstvo, brez da bi se kdo resno poprijel številke samih. Dr. Krek je v svojem govoru opozoril zbornico na resne zadeve glede Ogrske. Prav bi bilo, da bi zbornica pravočasno mislila na to, kaj ima priti.

Obrtno nadzorstvo.

Velika nesreča na Dunaju v celuloidni tovarni v Otakringu da razmišljavati o izpremembi obrtnega nadzorstva. Kakor je dokazano iz aktov oblasti, so bili predpisi za to tovarno zelo strogi in če bi se bilo o njih ravvalo, bi se gotovo ne bila pripetila tako grozna nesreča, kateri je zapadlo osemnajst človeških bitij. Pomanjkanje strokovnega nadzorstva igra brez dvojbe pri tem veliko vlogo. Skrbeti bode treba, da se obrtno nadzorstvo zakonito izpremeni in da se temu nadzorstvu priklopi tudi stroko poznajoče ljudi-delavce. Osemnajst nedolžnih žrtev, ki so padle na polju dela, kriče do neba po reformi obrtnega nadzorstva.

Na Ogrskem in pri nas.

Ogrska vlada je predložila zakon, ki dovoljuje za delavske hiše v Budimpešti sedemnajst milijonov kron. Predlog utemeljuje z draginjo stanovanj. Od naše vlade do sedaj še nismo slišali nič sličnega. Pri nas je le dobra volja, iz katere se pa ne zida delavskih hiš.

Slavnostni izprevod

se je na Dunaju izvršil v najlepšem redu. Posebno pozornost so vzbudile v izprevodu razne narodnosti v narodnih nošah in običajih. Slovenci pri tem nismo bili zadnji ter smo tujcem odlično pokazali svoj narodni ponos in svoje narodne posebnosti.

Somišljeniki in somišljenice!
Zahtevajte in kupujte v vseh
trgovinah in trafikah vžigalice
v korist obmejnim Slovencem!

„Naša moč“

izhaja vsak petek.

Cena na leto 3 krone.

Cene inseratom so:

za male šestopne oglase: 6 vrstic 70 v.,
12 vrstic 130 v., 18 vrstic 180 v., 24
vrstic 220 v. 3stopne oglase računamo:
1 krat 9 v. petiti vrsta, 2 krat 7 v. petiti
vrsta, 3 krat 5 v. petiti vrsta.

Uredništvo in upravnništvo

„Naše moči“

Kopitarjeve ulice šte. 2.

Tovarna

za stole

Franceta Švigeljna

na Bregu, p. Borovnica, Kranjsko
izdeluje 2805 26-2

vsakovrstne stole

od preprostih do najfinejših po
najnižjih cenah brez konkurence.

Ilustrovan cenik pošlje se na zahtevo za-
stoj in franko.

Delavke in delavci pozor!

Najcenejše

dežnike in solnčnike

domačega izdelka

priporoča po najnižji ceni in najboljši
kakovosti

Josip Vidmar

v Ljubljani

Pred škofijo št. 19, — Stari trg št. 4.

Prešernove ulice št. 4.

Popravila točno in ceno.

Cene brez konkurence!

A. Lukić

Ljubljana, Pred škofijo 19,

priporoča svojo

veliko zalogo izgotov-
ljenih oblek za dame,
gospode, dečke in de-
klice po najnižji ceni.

Solidna postrežba!

Ustanov-
ljeno leta
1862.

Milko Krapeš urar

Podružnica Resljeva cesta št. 2 v Ljubljani Podružnica
Resljeva cesta št. 2
prej g. Jos. Černe. prej g. Jos. Černe.

Jurčičev trg šte. 3, pri železnem mostu

priporoča svojo bogato zalogo

zlatih, srebrnih, tula- in nikelnastih

ur, verižic, stenskih in nihalnih ur, uhanov in prstanov

Kupuje in zamenjava staro zlato in srebro.

Gosp. urarjem v mestu in na deželi priporočam
izredno veliko svojo zalogo furnitur.

Glavno zastopstvo za Kranjsko zaloga strun
za nihalne ure v vseh dolžinah in debelostih.
Slovenske plošče za gramofone, kakor tudi gramof-
one in igre.

Ustanovljeno leta 1845.

JOS. REICH

Edini zavod

za kemično čiščenje obleke ter za-
storjev, barvarija in likanje usnja

na par

Poljanski nasip —
Ozke ulice št. 4.

Sprejemališče

Šelenburgove ulice šte. 3.

Postrežba točna. Solidne cene.

Gričar & Mejač

Lub lana, Prešernove ulice 9

priporočata

svojo največjo zalogo zgotov-
ljenih oblek za gospode,
dečke in otroke in

novosti v
konfekciji za dame.

Pozor, slovenska delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni
trgovini:

Češnik & Milavec

(pri Češniku)

Špitalske ulice

Ljubljana

Lingarjeve ulice

v kateri dobite vedno v veliki izbiri **najnovelše blago**

za ženska in moška oblačila.

Postrežba poštena in zanesljiva.

Cene najnižje.

Potniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in
zanesljivo potovati naj se obrnejo
na
Simona Kmetelca
v Ljubljani Korošijske ulice 26.
Šahovska Pojasnita dajo se brezplačno.

Ivan Podlesnik ml.

Ljubljana - - - Stari trg šte. 10

Priporoča svojo
trgovino
s klobuki
in čevlji

Velika zaloga
Solidno blago
Zmerne cene